Bij 150 risicobedrijven is de milieuvergunning niet actueel, constateert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Geen van de zes Seveso-omgevingsdiensten die deze bedrijven vergunnen, haalt de met de provincies beoogde ambitie van 100 procent actuele vergunningen. De omgevingsdiensten zelf noemen dat percentage 'niet realistisch' en stellen dat de huidige vergunningen 'in vrijwel alle gevallen' een 'voldoende beschermings- en veiligheidsniveau' bieden.

De ILT concludeert dat bedrijven zolang vergunningen niet zijn geactualiseerd, kunnen produceren onder verouderde voorwaarden, die vaak meer emissies toestaan. Door een gebrek aan meet- en monitoringgegevens hebben omgevingsdiensten volgens de inspectie geen inzicht in de omvang en ernst van de mogelijke schade.

In een toelichting in het ILT-rapport wijzen de omgevingsdiensten erop dat Seveso-bedrijven minimaal één keer per jaar door toezichthouders worden gecontroleerd. Ook Omgevingsdienst NL, de landelijke vereniging van omgevingsdiensten, stelt dat een vergunning die niet helemaal actueel is, 'niet direct' een risico voor het milieu betekent.

Het gaat om Seveso-bedrijven, die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken, en om gecombineerde RIE4-bedrijven: complexe (petro)chemische bedrijven die vallen onder de Europese Richtlijn industriële emissies. Bij de zes Seveso-omgevingsdiensten ligt het percentage actuele vergunningen volgens de ILT tussen de 58 en 86 procent. Het landelijk gemiddelde is 73 procent (stand per 1 januari 2026).

Onbekend

Voor de overige vergunningplichtige bedrijven is de omvang van de achterstanden onbekend. Volgens de ILT hebben 21 van de 26 omgevingsdiensten geen volledig inzicht in de actualiteit van hun vergunningenbestand.

De zes diensten zijn DCMR, Omgevingsdienst Groningen, Omgevingsdienst Groene Metropool, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant en Omgevingsdienst Zuid-Limburg. Het rapport vermeldt niet welk percentage elke dienst haalt. Volgens de ILT melden de Seveso-diensten dat bij de meeste bedrijven een actualisatietraject is gestart.

De zes Seveso-diensten hebben met de provincies een kritieke prestatie-indicator (KPI) afgesproken van 100 procent actuele vergunningen. Die KPI geldt volgens het rapport alleen voor actualisaties naar aanleiding van Europese BBT-conclusies, nieuwe Nederlandse BBT-documenten, het landelijke afvalbeleid, schadelijke signalen uit het toezicht en incidenten. In de praktijk spreken sommige diensten met hun provincie een lagere streefwaarde af; in Limburg is dat minimaal 85 procent.

Jaren

Tussen het moment waarop wordt vastgesteld dat een vergunning niet actueel is en de daadwerkelijke actualisatie zit volgens de Seveso-omgevingsdiensten altijd tijd. Bij complexe bedrijven kan dat meerdere jaren duren. Bovendien veranderen wet- en regelgeving, beleidsprioriteiten en bedrijfsactiviteiten voortdurend.

De Seveso-diensten wijzen er volgens de ILT ook op dat de bedrijven met de grootste risico's in beeld zijn, omdat toezichthouders deze vaker bezoeken. Deze bedrijven hebben vaak vaste vergunningverleners met 'parate kennis' over het bedrijf. Niet-actuele vergunningen kunnen 'adequaat genoeg' zijn en actuele vergunningen bieden 'ook geen garanties', aldus een Seveso-omgevingsdienst.

DCMR Milieudienst Rijnmond, een van de zes Seveso-diensten, meldt in een reactie op het rapport dat het een inhaalslag maakt bij het actualiseren van vergunningen. Actuele vergunningen vormen 'de basis voor goed toezicht en effectieve handhaving', zegt Arnold Posthuma, directeur Reguleren, Advies en Omgeving van DCMR. Volgens het ILT-rapport is DCMR koploper bij het digitale vergunningenregister DIGI-V, waaraan alle zes Seveso-diensten meewerken.

In een eigen reactie op het rapport schrijft Omgevingsdienst NL dat er bij verouderde vergunningen wel 'kansen blijven liggen om het milieu beter te beschermen'. De vereniging zegt het eens te zijn met de aanbeveling van de ILT om haalbare termijnen af te spreken voor het aanpassen van vergunningen. Daarnaast noemt de vereniging 'meer gelijk werkende regels of het laten vervallen van verlopen vergunningen' als mogelijkheden.

25 extra fte

Eén Seveso-omgevingsdienst heeft volgens het rapport 25 extra fte nodig om alleen de vergunningen van de provinciale bedrijven te actualiseren. Het zou bovendien 'nog wel 5 tot 8 jaar' duren om 'op een gewenst percentage actuele vergunningen te komen'. Een andere Seveso-dienst stelt dat met een nieuwe programmatische aanpak 'over 9 jaar' alle vergunningen op actualiteit zijn getoetst.

Een omgevingsdienst noemt een periode van 3 tot 5 jaar voordat een Seveso-professional kan worden ingezet voor de vergunningverlening van een complex bedrijf.

'Alleen meer personeel lost de problemen niet op', schrijft de ILT. De inspectie wijst onder meer op de voorrang voor nieuwe aanvragen, gebrekkige archieven en onvoldoende benutting van bedrijven.

De ILT roept het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat op om te zoeken naar structurele en minder versnipperde financiering van actualisaties. Ook moet het ministerie volgens de inspectie onderzoeken of bedrijven zelf de actualiteit van hun vergunning kunnen toetsen en kunnen 'meebetalen aan actualisaties'.

Zorgen

Het overzichtsjaarverslag van de Seveso-diensten bevat volgens de ILT geen cijfers over de actualiteit van vergunningen. Eén Seveso-dienst deelt de percentages wel ambtelijk met de provincie, die ervoor kiest ze niet met Provinciale Staten te delen.

Staatssecretaris Annet Bertram van Infrastructuur en Waterstaat stuurde het rapport op 5 november met een beleidsreactie naar de Tweede Kamer. 'Ik deel de zorgen van de ILT inhoudelijk', schrijft zij in de Kamerbrief.

Bertram neemt de bevindingen volgens de Kamerbrief mee in de verkenning 'herbeoordelingsmoment vergunningen' onder de Actieagenda Industrie en Omwonenden. De verkenning moet in kaart brengen 'hoe de informatiepositie van de versterkte bevoegdheid verbeterd kan worden'. De Kamer wordt eind 2026 uitgebreid over de voortgang geïnformeerd.